

ARVIOINTIKERTOMUKSEN 2020 VASTINEET

Konsernipalvelut (johtaminen, maankäyttö ja omaisuuden hallinta, hallinto- ja henkilöstöpalvelut, yhteistoimintaosuudet, talouspalvelut, IT-palvelut ja konsernipalveluiden hankkeet)

<ul style="list-style-type: none">• Kaavoitettujen tonttien määrä vähäinen. Kotirannan ja Ankkurilahden asemakaavan II-vaiheen rakentaminen siirtynyt valitusten johdosta.
<ul style="list-style-type: none">• Hallinto- ja talouspuolen johdon henkilövaihtuvuus tuonut haasteita.
<ul style="list-style-type: none">• Budjetissa pysytty hyvin.
<ul style="list-style-type: none">• Rakentamisen valvontaa tehostettu - ”hyväkään ei piisaa”
<ul style="list-style-type: none">• Konsernivalvontaan tulisi kiinnittää tarkempaa huomiota – esim. Kiinteistö Oy Lakeustalon vuokrasaavat. Valtuuston tiedottaminen talousraportoinnin yhteydessä tärkeimmistä tytäryhteisöjä koskevista asioista.

Kotirannan ja Ankkurilahden asemakaavoista on valitettu hallinto-oikeuteen. Kohteiden kunnallistekniikan rakentamista sekä sitä kautta tonttien luovutusta ei ole voitu aloittaa. Alkuperäisen aikataulun mukaan tontit olisi ollut luovutettavissa keväällä 2021. Kotirannassa olisi ollut keväällä luovutettavissa 60 tonttia. Ankkurilahdessa tontit olisi tulleet luovutukseen syksyllä 2020. Tontteja olisi silloin ollut 17 kpl:ta. Moni omakotitalo rakentaja ja Ankkurilahden rakentamista suunnitellut yrittäjä ovat hakeutuneet naapurikuntiin.

Vuoden 2020 aikana sekä hallintojohtaja että talousjohtaja olivat virkavapaalla siirryttyään toisen työnantajan palvelukseen. Virkavapaus myönnettiin koeajaksi ja heidän tehtäviin valittiin sijaiset. Talousjohtajan sijainen siirtyi myös vuoden 2020 aikana toisen työnantajan palvelukseen ja huhtikuusta 2020 lukien talousjohtajan palvelut ostettiin Monetralta. Henkilöstövaihdokset ovat luonnollisesti vaikuttaneet sekä johtoryhmän että toimistohenkilöstön tehtäviin ja työmäärään. Lisäksi osa kehittämistoimista on siirtynyt henkilöstövaihdosten vuoksi eteenpäin.

Vakituiset viranhaltijat on valittu vuoden 2021 puolella sekä hallintojohtajan että talousjohtajan virkaan.

Valtionosuudet ovat ylittyneet budjettiin nähden 3,5 milj. euroa ja niiden kasvu on ollut edellisvuoteen nähden merkittävä (4,4 milj. €, 18 %). Myös verorahoituksen toteuma on ylittänyt talousarvion 0,8 milj. euroa. Toisaalta tilikauden tulosta talousarvioon nähden on heikentänyt tulevien vuosien investointeihin tehty tilinpäätösvaraus -3,0 milj. euroa. Talousarvion mukaiseen tulokseen ei olisi ollut mahdollista päästä ilman merkittävää valtionosuuden kasvua.

Verotulot ja valtionosuudet toteutuivat yhteensä noin 4,3 milj. euroa talousarviota suurempana (verotulot 0,8 milj. euroa + valtionosuudet 3,5 milj. euroa). Tämän johdosta vuosikate on kasvanut nettoinvestointien tasoa korkeammaksi, jolloin ulkoisen rahoituksen tarve ei ole toteutunut talousarviossa arvioidulla tavalla.

Rakennuttamisen valvontaan on paneuduttu uusissa kohteissa ennen varsinaisen rakentamisen aloitusta. Hyviksi havaittuja ratkaisumalleja on haettu niin uusissa kuin saneerauskohteissa. Oikea-aikainen valvonta ja yhteistyöllä rakennettu luottamus ovat malleja, joilla lopputulos vaativissa kohteissa on laadultaan korkeatasoinen ja tilaajan vaatimuksien mukainen.

Kunnassa on linjattu, että omistajaohjauskeskusteluja käydään vähintään kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi konsernivalvonta toteutuu konsernin toiminnan ja talouden raportoinnin yhteydessä, jotka on myös linjattu toteutettavaksi kaksi kertaa vuodessa. Myös konserniyhtiöihin valittujen kunnan edustajien evästäminen säännönmukaisesti edesauttaa omistajaohjauksen keskeisen tavoitteen, kuntakonsernin kokonaisedun, saavuttamista. Kunnanhallitus on pitänyt ja pitää konserniyhtiöiden hallitusten kanssa vuosittain erillisiä yhteisiä seminaareja merkittävistä ja omistajaohjausta vaativista asioista.

Valtuuston ja kunnanhallituksen informointikanavia kehitetään jatkossa yhteistyössä luottamushenkilöiden kanssa.

Elinvoimapalvelut (elinkeino-, viestintä-, markkinointi-, työllisyys- ja hanketoiminnan palvelut)

• Kunta ottanut hienosti ”kopin” työttömistä
• Työttömyys on noussut pandemian vuoksi.
• Tapahtumatuotanto ollut pysähdyksissä koronan vuoksi.
• Hanketoiminta vilkasta, EU--rahoitusta sekä valtionavustuksia hyödynnetty hyvin.
• Kuntaviestintään panostettu vuonna 2020.

Vuosi 2020 oli työllisyydenhoidon näkökulmasta haastava, sillä asiakkaita ei voinut tavata koko vuoden ajan henkilökohtaisesti eikä aktivointiryhmiä voinut pitää, kuten Limingan työllisyydenhoitomallin mukaan toimitaan normaalisti. Samaan aikaan työttömien ja varsinkin lomautettujen määrä kasvoi merkittävästi. Työllisyyspalvelut pystyi kuitenkin hoitamaan työttömien asioiden hoitoa etä- ja virtuaalipalaverien avulla sekä heti tilanteen jouduttaessa palattiin henkilökohtaisen tapaamisen toimintamalliin takaisin. Liminka pysyi pandemiasta huolimatta myös koko vuoden 2020 ajan Oulun kaupunkiseudun alimman työttömyysprosentin kuntana. Lisäksi syksyllä 2020 alettiin valmistautumaan työllisyyden kuntakokeiluun, jonka oli määrä alkaa vuodenvaihteessa.

Vuoden 2020 aikana työttömien määrä nousi merkittävästi läpi koko Suomen. Myös Limingassa työttömien ja varsinkin lomautettujen määrä kasvoi huomattavasti. Tilanne oli heikko varsinkin nuorten osalta, mutta syksyllä 2020 kun normaalimpi toimintamalli voitiin palauttaa, lähti työttömien määrä selkeään laskuun. Vaikka työttömyysluvut olivat Limingassa aiempaa vuotta korkeammat, pysyi Liminka kuitenkin koko vuoden 2020 Oulun kaupunkiseudun alimman työttömyysprosentin kuntana.

Koronapandemiasta johtuen erilaisten tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäminen oli mahdollonta, koska osallistujamäärät ja tapahtumien etäisyydet ja muut järjestelyvaatimukset olivat niin tiukat. Vuoden 2020 kesällä järjestettiin pandemiarajoitukset huomioiden kaksi Stand-up-esitystä Abrahamin kulttuuripuistossa ja yksi lastenteatteriesitys Lakeustalolla syksyn puolella.

Vuonna 2020 elinkeinojen ja työllisyyden kehittämishankkeita oli menossa kolme kappaletta: KV-matkailun kehittämiseen AOR-hanke, työllisyyden hoitoon alkoi uusi Pikkuduunia -hanke ja kolmantena isona hankkeena oli menossa työllisyyspuolella MUKANA-hanke. Lisäksi vuoden 2020 aikana hyödynnettiin korona-rahoitusta niin, että yrittäjille saatiin liiketoiminnan kehittämishanke PATU - Parempi Tulevaisuus -hanke. Vuoden 2020 aikana valmistui myös Liminganportti II:n infrakehityshanke, joka oli merkittävä tuki kunnallistekniikan rakentamiseen. Näiden strategisten kehittämishankkeiden lisäksi kunta sai mittavan määrän muita hankerahoituksia ja valtionavustuksia mm. sivistyspuolen kokeiluihin ja projekteihin.

Vuonna 2020 on kuntaviestinnän budjettia suunnattu asuintonttimainontaan. Vuonna 2020 aloitettu aktiivinen asuintonttimainonta on poikunut vuoden 2021 alussa ennätysmäärän omakotitalotonttivarauksia Saunarannasta, mikä on erittäin positiivinen asia kunnan kasvun näkökulmasta! Muitakin kunnan brändiä edistäviä kampanjoita tehtiin aktiivisesti vuoden 2020 aikana.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut (varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut, lukiokoulutus sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut)

- Maaliskuussa perusopetus (4lk-) sekä lukiokoulutus siirtyivät etäopetukseen, mikä vaati henkilökunnalta uusien toimintatapojen oppimista.
- Opetuspuolella tehtiin valtava Digiloikka. Opettajilta vaadittiin nopeaa reagoitua.
- Korona vaikutti suuresti kirjasto, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluiden järjestämiseen.
- Subjektiiivinen varhaiskasvatusoikeus otettu syksyllä käyttöön. Kahden yksityisen päiväkodin lakkauttaminen aiheutti haasteita keväällä ja kesällä.
- Kielirikasteinen opetus toteutuu jokaisessa esiopetusyksikössä.

- Limingan perhekeskusmallin suunnittelu aloitettu (jokainen lapsi, nuori ja perhe löytää ja saa tarvitsemansa tuen sekä avun samasta paikasta yhden oven takkiialla).

Koulut siirtyivät etäopetukseen 18.3.2020 kahden päivän varoitusajalla. Poikkeuksena olivat luokkien 1–3 oppilaat ja erityisen tuen oppilaat, joille tarjottiin mahdollisuus myös lähiopeutukseen. Limingan perusopetuksen henkilöstö selviytyi tästä erittäin haastavasta muutoksesta erinomaisesti. Yhtäaikainen etä- ja lähiopeutus luokilla 1–3 oli erittäin haastava yhdistelmä alkuopetuksessa. Kouluruoan jakelu, koulutyön arjen organisointi ja tiedotus – koko poikkeustilanne otettiin haltuun osallistavalla johtamisella. Koronatilanne aiheutti suurta jännitystä sekä abiturienteille että lukion henkilökunnalle ylioppilaskirjoitusten onnistumisen osalta. Koulujen kevät- ja ylioppilasjuhlat toteutettiin etäyhteyksin tai erityisjärjestelyin ulkiloissa.

Etäopetukseen siirtymisen myötä opettajat joutuivat nopeasti ottamaan haltuun tieto- ja viestintäteknologiset välineet ja sovellukset, joiden avulla etäopetusta voitiin järjestää. Etäopetuksessa käytettiin Googlen Meet-etäkokousalustaa. Opettajien luovuuden, idearikkauksen ja yhteistyön avulla välineitä ja sovelluksia opittiin hyödyntämään opetuksessa. Etäopetus aika vaati opettajilta paljon lisätyötä uusien pedagogisten menetelmien ja materiaalien käyttöönotossa.

Koulujen tv-tutoreiden ja tietotekniikasta vastaavien opettajien apu toisille opettajille on ollut erittäin tärkeää. Perusopetuksessa myös perheille lainattiin päätelaitteita kotiin ja ohjattiin perheitä ja oppilaita etäopetuksessa.

Rajoitteilla oli suuri vaikutus kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluiden perustoimintaan. Kirjastot olivat suljettuina tai toimivat puolittaisella teholla ja nuorisotyö siirtyi etäpalveluun. Osaltaan koronan vaikutuksesta digipalvelut saivat uutta nostetta. Työntekijät kehittivät sähköisiä palveluita asiakkaiden tavoittamiseksi. Korona vaikeutti suuresti muun muassa liikuntaryhmien toteuttamista. Liikunta- ja kulttuuritapahtumia ei voitu järjestää keväästä 2020 eteenpäin. Liikuntapalveluiden tulot jäivät talousarviosta koronarajoitteiden aiheuttamista tilasuluista johtuen.

Subjektiviisen varhaiskasvatuksen käyttö; pienimmällä hoitosopimuksella oli lapsia tammi-kuussa 60 lasta ja elokuussa 88 lasta. Näin olleen tällä oikeudella ei ollut vaikutusta perheiden varhaiskasvatukseen käyttööseen vuonna 2020. Palveluiden järjestäjän kannalta on helpompaa toimia, kun ei tarvitse kysyä perheen oikeutta varhaiskasvatukseen.

Kahden yksityisen päiväkodin lakkauttaminen aiheutti haasteita keväällä ja kesällä.

Yksityisiä päiväkoteja lakkautettiin neljä. Haasteita toi erityisesti kiireinen aikataulu, kun ilmoitus tuli 17.6.2020 ja toiminta päättyi jo 31.7.2020. Lisäksi suurin osa huoltajista ja henkilökunnasta oli kesälomilla. Erityisesti haasteita toi viestintä ja tiedonkulku, kun entisen toimijan kautta lasten tietoja ei kulkenut, vaan kaikki tieto kulki kunnan järjestelmän kautta sekä puhelimitse kunnan ja uuden toimijan sekä huoltajien välillä. Uusi yksityinen

varhaiskasvatuspalveluiden tuottaja avasi kaksi yksityistä päiväkotia lakkautettujen päiväkotien tiloissa 1.8.2020. Hoitopaikkojen määrä yksityisissä päiväkodeissa oli 1/2020 278 lasta ja 8/2020 167 lasta.

Kielirikasteisen esiopetuksen opettajat ovat osallistuneet yhdessä perus- ja lukiokoulutuksen opettajien kanssa kaksikielisen opetuksen CLIL-koulutukseen eli Content and Language Integrated Learning. OPH:n hankeresurssilla on hankittu iPadejä, joita on hyödynnetty englannin kielen oppimisessa. Kielirikasteisessa esiopetuksessa on ollut käytössä ja opetuksen tukena Mooming Language -ohjelma.

Limingassa on aloitettu perhekeskustoimintamallin rakentaminen. Tarkoituksena on koota yhteen kaikki lasten, nuorten ja perheiden palvelut, jotta asiakas saa tarvitsemansa tuen ja avun matalalla kynnyksellä sekä ”yhden oven taktiikalla”. Perhekeskussuunnittelijan tehtävässä on aloittanut Maria Sipilä helmikuussa 2021. Apunaan hänellä on perhekeskusohjausryhmä, johon kuuluu Heli Karjalainen, Riitta Ruottinen, Mika Nieminen, Emmi Jurvelin ja Päivi Mäki. Perhekeskustyön etenemisestä raportoidaan Limingan LNP-ryhmälle. Perhekeskustyö on saanut tukea POPSotelta hanketyöntekijän palkkaamiseksi ja palvelunohjaajan työssä on aloittanut Hanna Puranen (th-sosionomi) lokakuussa 2021. Perhekeskuksen palveluita on tarkoitus tarjota osittain fyysisesti samasta paikasta sekä sähköisesti. Limingan nettisivuilta kootaan tällä hetkellä sähköistä perhekeskusta, jonka työstäminen jatkuu keväälle - 22. Limingassa kehitetään tällä hetkellä moniammatillisissa työpajoissa (4 krt) palvelunohjausta. Perhekeskustoiminnan jalkauttamiseksi Limingassa otetaan käyttöön Pyydä apua -nappi sekä aloitetaan Ihmeelliset vuodet -vanhempainryhmätoiminta käytöshäiriöllä oireilevien lasten vanhemmille sekä kootaan Nepsy-osaajien verkostoa Lakeuden alueelle. Lisäksi työntekijöille on järjestetty tai järjestetään erilaisia koulutuksia mm. Nepsy-asioihin, Lapset puheeksi -menetelmään tai muihin lasten ja nuorten terveyttä edistäviin aiheisiin liittyen.

Perusturvapalvelut

<ul style="list-style-type: none">• Pandemia vaatinut henkilökunnalta suuren työpanoksen.
<ul style="list-style-type: none">• Lapsiperheiden kasvaneeseen tarpeeseen lisätty resursseja.
<ul style="list-style-type: none">• Erytystä tukea tarvitsevien asiakkaiden määrää on pystytty vähentämään palveluprosesseja kehittämällä.
<ul style="list-style-type: none">• Valtuuston asettama ohjelmatyöryhmä teki selvityksen lapsi- ja perhepalveluista – matalan kynnyksen palveluiden kehittäminen.
<ul style="list-style-type: none">• Budjetti ylittynyt, kustannukset ovat kuitenkin alueen alimpia.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden ohjelmatyöryhmässä perhekeskustoiminta nousi esille. Myös hyvinvointialuevalmistelussa perhekeskustoiminnan aloittaminen on yksi kehittämistyön kärjistä. Perusturvapalveluista pystyttiin irrottamaan terveydenhoitaja tähän työhön puolikkaalla työpanoksella.

Erityisesti lyhytaikaisiin sijaisuuksiin on ollut vaikeutta saada henkilöstöä. Tästä syystä on tehty pitempiä työsopimuksia. Henkilöstökustannukset olivat arvioitua korkeammat, koska korona on lisännyt henkilöstön tarvetta näytteen otossa ja rokottamisesta.

Liikelayokset (Kunnallistekniikka liikelaitos sekä ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelu liikelaitos)

<ul style="list-style-type: none">• Katuverkko huonossa kunnossa.
<ul style="list-style-type: none">• Linnukkatien kevyenliikenteen väylän rakentaminen ei edennyt.
<ul style="list-style-type: none">• Koronasta johtuen ruokapalveluissa kehitetty mm. kouluruuan jakoa, osittainen kouluruuan jakoa /karanteenikouluruuan järjestämistä. Lähiruuan ja kotimaisten elintarvikkeiden osuutta on lisätty.
<ul style="list-style-type: none">• Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitoksessa parannettu kustannustietoisuutta.

Katuverkon korjauksiin oli varattu 285 000€, toteutuma oli peruskorjausohjelman mukaista. Bitumin alhainen hinta mahdollisti, että katujen kunnossapidon päällystysohjelmaan saatiin enemmän kohteita suunnitellusta, joista uudiskohteita oli 3590 m ja peruskorjauskohteita 1090 m, jopista pyöräteitä 500 m. Katujen peruskorjaukset kohdistettiin Pakolantien (400 m) peruskorjaukseen.

Tarve katuverkon korjauksiin on kuitenkin suurempi, joten katuverkon kuntoinventointi toteutetaan vuonna 2021 investointitarpeen selvittämiseksi. Luminen talvi lisäsi kunnossapidon tarpeita katuverkostossa. Teiden talvikunnossapidon esite julkaistiin loppuvuodesta <https://www.liminka.fi/wp-content/uploads/Talvikunnossapito.pdf>.

Traficommin osarahoittama Linnukkatien kevyenliikenteenväylän hanke jäi toteutumatta, koska katusuunnitelmaa ei ole saatu hyväksytyä. Katusuunnitelman hyväksymisestä on tehty valitus hallinto-oikeuteen, josta odotamme vielä päätöstä. Rakentaminen voitaisiin aloittaa hetimiten päätöksen saamisesta ja kelien niin salliessa (routatilanne).

Keväällä 2020 poikkeuslain astuessa voimaan ruoka- puhtaus ja kiinteistöpalveluiden liikelaitos käynnisti vaiheittain etäopetuksessa oleville opiskelijoille kouluruoan jaon. Ateriapakettia jaettiin kaikille sen haluaville peruskoulunopiskelijoille. Samaa ateriapakettien jakomallia hyödynnettiin vuoden 2020 aikana muuttuvien tilanteiden mukaan. Ateriapaketti sisälsi muun muassa: pääruoan, vaihtuvia lisäkkeitä mehukeittoa, porkkana- / kurkkupaloja, välipalakeksiä, hedelmiä, näkkileipää.

Lähiruoan sekä ja kotimaisten elintarvikkeiden osuutta on saatu lisättyä hankintarenkaan dynaamisten hankintojen avulla. Hankintamenetelmä mahdollistaa joustavuutta lähi-, luomu- ja luonnonkeruutuottajien tuotteiden hankinnassa julkisille toimijoille. Lisäksi kotimaisuusasetta on saatu omavalmistusasetta lisäämällä sekä huomioimalla ruokalistalla satokausivaihtelut.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitoksessa kustannustietoisuutta on lisätty toiminnallisia prosesseja kehittämällä muun muassa ruoanvalmistamista ja hankintoja. Asiakkaiden hävikkiruoan tietämystä ja sen näkyvyyttä on lisätty hävikkiruoan seuranta jaksoja pidentämällä sekä tuloksista kertomisella.

Tärkeimmät koko kuntaa koskevat huomiot vuoden 2020 aikana esille tulleista asioista

- **Konsernivalvonnan järjestäminen - yhtiöiden hallitusten jäsenten valintaan kiinnitettävä huomiota (esteellisyydet).**
- **Lakeustalo koy – huomattavat saatavat vuokratuloista.**
- **Poikkeusolot ovat vaatineet henkilöstöltä joustamista ja uusien työtapojen opettelamista – Henkilöstö onnistunut loistavasti!**
- **Valtionosuuksien merkittävä kasvaminen mahdollisti pysymisen budjetissa.**
- **Kaavoitusprosessit hitaita – suunnitelmien aloittaminen vielä aikaisemmin.**
- **Lainamäärä pienentynyt investoinneista huolimatta.**
- **Rakentamisen laadun valvontaan kiinnitetty huomiota.**

Kaavoitusprosessi on tarkkaan säädelyä, monivaiheista ja prosessina pitkä.

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, että päätöksenteon perusteena oleva tieto on riittävä ja luotettava ja että lain säännöksiä ja kunnan toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Tytäryhtiöiden valvonnasta vastaa konsernijohto. Limingan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Hallintosäännön 28 § 5. kohdan mukaan kunnanhallitus antaa valtuustolle puolivuositain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä. Tämä on toteutunut osavuositarkastusten muodossa. Lisäksi tytäryhtiöiden edustajat ovat käyneet antamassa kunnanhallituksella tilannekatsauksia yhtiöiden tilanteesta.

On huomattava, että tytäryhteisöjen ohjaus- ja valvontakeinot poikkeavat kunnan omaan organisaation kohdistuvista hallinnollisista ohjauskeinoista. Esimerkiksi tytäryhteisönä toimivan osakeyhtiön hallituksen jäsen toimii tehtävässään osakeyhtiölain mukaisessa vastuussa ja hänen on toimittava yhtiön edun mukaisesti. Kunnan konsernijohtoon ohjeet tulee kuitenkin huomioitavaksi pääomistajan kannanottona.

Yhtiön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niiden hallinnan tehokkuutta seurataan. Kokonaisvastuu yhtiön riskien hallinnasta kuuluu yhtiön hallitukselle. Konsernijohto voi antaa yleisohjeen riskienhallinnan järjestämisestä ja määritellä suhtautumista riskeihin kuntakonserniin kuuluvissa yhtiöissä, mutta se ei poista yhtiön hallituksen vastuuta asian järjestämisessä. Lakeustalo Oy:n osalta yhtiön taloudellisesta tilanteesta on informoitu kunnanhallitusta.

Yhtiön hallituksen on selostettava toimintakertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa hallituksen tietoon tulleita merkittävämpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä periaatteet, joiden mukaan riskienhallinta on järjestetty.

Yhtiön hallituksen jäsenten valinnalla, lukumäärällä, kokoonpanolla, pätevyydellä sekä sisäisillä työmenetelmillä on ratkaiseva vaikutus siihen, miten yhtiön osalta onnistutaan hallituksen työskentelyn tehostamisessa ja määrittelyyn hyvän hallinto- ja johtamistavan toteuttamisessa. Tämän vuoksi kuntakonsernihallintoon liittyvissä suosituksissa on kiinnitetty erityistä huomiota siihen, että hallitukset koostuisivat jäsenistä, joilla olisi riittävä ja monipuolinen osaaminen sekä toisiaan täydentävä koulutus sekä olisi asiantuntemusta ja kykyä operatiivisen johdon ohjaukseen ja tukemiseen. Heidän tulee olla myös yhtiöstä riippumattomia.

Yhtiön hallituksen jäsen ei ole riippumaton, jos

-jäsenellä on työ- tai toimosuhde yhtiöön

-jäsen on ollut työ- tai toimosuhteessa yhtiöön viimeisen kolmen vuoden aikana ennen hallituksen jäsenyyden alkamista

-jäsen saa yhtiöltä tai yhtiön toimivaan johtoon kuuluvilta henkilöiltä vähäistä suuremman korvauksen hallitustehtäviin liittymättömistä palveluista tai muusta neuvonnasta, esimerkiksi konsulttitehtävistä yhtiössä

-jäsen kuuluu toimivaan johtoon toisessa yhtiössä ja yhtiöiden välillä on tai on viimeisen vuoden aikana ollut, asiakkuus, toimittajuus tai yhteistyösuhde, joka on merkittävä toiselle yhtiölle

-jäsen kuuluu toimivaan johtoon sellaisessa yhtiössä, jonka hallituksen jäsen kuuluu toimivaan johtoon ensin tarkoitettussa yhtiössä (ristikkäinen valvontasuhte)

-jäsen on tai on viimeisen kolmen vuoden aikana ollut yhtiön tilintarkastaja, nykyisen tilintarkastajan yhtiökumppani tai työntekijä taikka jäsen on yhtiökumppani tai työntekijä viimeisen kolmen vuoden aikana yhtiön tilintarkastajana toimineessa tilintarkastusyhteisössä.

Hallituksen jäsenet eivät voi olla työ- tai virkatehtävissään esimies-alaisuudessa.

Vuonna 2007 kuntalakiin otettiin yhteisöjääviyttä koskeva poikkeussäännös. Sen mukaan kunnan luottamushenkilö, viranhaltija tai työntekijä ei ole esteellinen osallistumaan asian käsittelyyn kunnassa, jos hän on kunnan tytäryhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsen tai toimitusjohtaja tai sitä vastaavassa asemassa. Esteellisyys syntyy kuitenkin tapauksissa, joissa tytäryhteisön etu on ristiriidassa kunnan edun kanssa tai asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei henkilöä osallistu asian käsittelyyn. Vastaavaa

yhteisöjääviyden poikkeusta sovelletaan myös kunnan liikelaitoksen ja kuntayhtymän johdossa toimivaan kunnan luottamushenkilöön tai viranhaltijaan.

Yllämainitut esteellisyys- tai riippumattomuuslinjaukset otetaan huomioon tytäryhtiöiden hallituksen jäseniä valittaessa.